ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1966

Vyhlásené: 30.03.1966 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

20

ZÁKON

zo 17. marca 1966

o starostlivosti o zdravie ľudu

Zdravie je jedným zo základných predpokladov šťastného a tvorivého života jednotlivca i celej spoločnosti; je zároveň významným činiteľom v rozvoji výrobných síl. Právo na starostlivosť o zdravie patrí k základným občianskym právam zaručeným ústavou Československej socialistickej republiky. Socialistické spoločenské zriadenie, v ktorom záujem spoločnosti na zdraví ľudu je v súlade so záujmom jednotlivcov, vytvára podľa súčasných poznatkov vedy a techniky všetky podmienky pre úspešné rozvíjanie starostlivosti o zdravie. Úsilie o dosiahnutie čo najlepšieho zdravia ľudu patrí preto k hlavným úlohám socialistickej spoločnosti, všetkých organizácií i každého jednotlivca.

Aby sa toto úsilie účinne sústredilo na plnenie uvedenej úlohy, uznieslo sa Národné zhromaždenie Československej socialistickej republiky na tomto zákone:

Hlavné zásady starostlivosti o zdravie ľudu

Článok I

Socialistická spoločnosť a všetky jej zložky zabezpečujú plánovite starostlivosť o zdravie ľudu ako nedeliteľnú súčasť hospodárskej a kultúrnej výstavby ekonomickými, sociálnymi, kultúrnymi a zdravotníckymi opatreniami.

Článok II

Starostlivosti spoločnosti o zdravie ľudu musí zodpovedať snaha každého jednotlivca žiť zdravo a vyvarovať sa vplyvov škodlivo pôsobiacich na jeho zdravie. Zároveň má každý občan napomáhať dobrý vývoj zdravia svojich spoluobčanov, a preto aktívne prispievať k vytváraniu zdravých podmienok a zdravého spôsobu života a práce a podieľať sa na riadení a kontrole starostlivosti o zdravie ľudu.

Článok III

K hlavným predpokladom starostlivosti o zdravie ľudu patrí stály rozvoj vedy a techniky a pohotové uplatňovanie výsledkov vedeckého výskumu v praxi. Veda preto musí v predstihu zabezpečovať dostatok potrebných poznatkov a uplatňovať ich na všetkých úsekoch národného hospodárstva, ktorých činnosť má vplyv na zdravie ľudu.

Článok IV

Socialistická starostlivosť o zdravie ľudu sa zameriava predovšetkým preventívne na ochranu a sústavné upevňovanie a rozvíjanie telesného a duševného zdravia ľudu; osobitná pozornosť sa pritom venuje starostlivosti o novú generáciu a ochrane zdravia pracujúcich.

Článok V

Starostlivosť o zdravie ľudu poskytuje štát všetkým občanom bezplatne. Plynulosť, sústavnosť, dostupnosť a obsahová jednota tejto starostlivosti sa zabezpečuje účelným organizačným usporiadaním zdravotníckych služieb, poskytovaných bezplatne v ustanovenom rozsahu.

Článok VI

Na vykonanie týchto zásad starostlivosti o zdravie ľudu upravuje zákon vytváranie a ochranu zdravých podmienok a zdravého spôsobu života a práce a zabezpečovanie zdravotníckych služieb.

PRVÁ ČASŤ
VYTVÁRANIE A OCHRANA ZDRAVÝCH PODMIENOK A ZDRAVÉHO SPÔSOBU ŽIVOTA A PRÁCE

§ 1

(1) Všetky podniky, družstvá a iné organizácie (ďalej len „organizácie“) sú povinné robiť v rozsahu svojej pôsobnosti všetky potrebné opatrenia na vytváranie a ochranu zdravých podmienok a zdravého spôsobu života a práce (ďalej len „zdravé životné podmienky“) a zodpovedajú za plnenie týchto povinností.

(2) Nadriadené orgány sú povinné sústavne viesť podriadené organizácie k tomu, aby svoje úlohy pri starostlivosti o zdravé životné podmienky plnili nedeliteľne s úlohami hospodárskej a kultúrnej výstavby, kontrolovať, ako sa v odvetviach nimi spravovaných dodržiavajú povinnosti pri ochrane a rozvoji zdravia ľudu a vyvodzovať z neplnenia týchto povinností hospodárske dôsledky.

(3) Za plnenie povinností orgánov a organizácií pri starostlivosti o zdravé životné podmienky zodpovedajú osobne v rozsahu svojej funkcie a náplne svojej činnosti vedúci pracovníci a funkcionári na všetkých stupňoch riadenia, ako aj všetky ďalšie osoby poverené riadením, organizáciou a kontrolou práce.

(4) Vedúci pracovníci a funkcionári sú povinní sústavne vytvárať predpoklady pre iniciatívu občanov pri starostlivosti o zdravé životné podmienky a opierať sa o aktívnu účasť verejnosti.

§ 2

(1) Zdravé životné podmienky sa vytvárajú a chránia najmä starostlivosťou:

a) o zdravý stav ovzdušia, vody, pôdy a ostatných zložiek životného prostredia, najmä sídlisk, rekreačných a kúpeľných oblastí, obytných a iných budov, verejne prístupných miest a okolia závodov, ako aj zariadení osobnej dopravy, telovýchovných zariadení a zariadení poskytujúcich služby obyvateľstvu,

b) o zdravú výživu obyvateľstva a o uspokojovanie obyvateľstva zdravotne nezávadnými predmetmi bežného užívania,

c) o zdravý vývoj detí a dorastu, predovšetkým pokiaľ ide o výchovné prostredie a spôsob výchovy,

d) o priaznivé pôsobenie pracovného prostredia a práce na zdravie pracujúcich.

(2) Pri vytváraní a ochrane zdravých životných podmienok ako dôležitý činiteľ uplatňuje sa výchova občanov k zdravotnému uvedomeniu a k získavaniu správnych hygienických návykov.

§ 3

Úlohy pri starostlivosti o zdravé životné podmienky sa musia zabezpečovať najmä pri

a) zostavovaní a kontrole plánov rozvoja národného hospodárstva včítane technického rozvoja,

b) územnom plánovaní, pri projektovaní stavieb a zariadení, pri ich výstavbe, rekonštrukcii a uvádzaní do prevádzky (užívania) a pri ich údržbe a opravách,

c) ustanovovaní vývojových, výskumných a tematických úloh a pri navrhovaní a zavádzaní nových strojov a iných pracovných prostriedkov i technologických a pracovných postupov,

d) zavádzaní, organizovaní a rozširovaní výroby, obchodu a služieb a pri dovoze,

e) riadení a organizácii práce a pri jej kontrole,

f) zavádzaní všetkých foriem individuálnej i kolektívnej hmotnej zainteresovanosti, pri ich používaní a pri tvorbe technicko-hospodárskych noriem a mzdových predpisov,

g) výchove a výučbe, najmä pri zostavovaní a kontrole plánov výchovy a výučby detí a dorastu,

h) zamestnávaní pracovníkov, a to so zreteľom na ich telesnú, duševnú a odbornú spôsobilosť,

ch) rozboroch a hodnotení hospodárskych výsledkov práce.

§ 4

(1) Orgány, ktoré sú oprávnené schvaľovať opatrenia, ku ktorým je potrebný záväzný posudok orgánov hygienickej služby, nesmú dať k týmto opatreniam svoj súhlas bez takéhoto kladného posudku.

(2) Záväzný posudok orgánov hygienickej služby treba si vyžiadať k týmto opatreniam:

a) k návrhom územných plánov rajónov a sídlisk,

b) k návrhom typových podkladov a vzorových projektov stavieb,

c) k zavedeniu výroby nových stavebných prvkov a materiálov, pre ktoré nie sú vydané technické normy,

d) k odovzdaniu stavieb do prevádzky alebo užívania,

e) k vymedzeniu pásiem hygienickej ochrany,

f) k využitiu vodných zdrojov pre zásobovanie pitnou a úžitkovou vodou a k využitiu rybníkov na rekreačné účely.

(3) Záväzný posudok orgánov hygienickej služby treba si v rozsahu a za podmienok ustanovených vykonávacími predpismi vyžiadať i k ďalším opatreniam, ktorými by mohli byť spôsobené zdravotné závady, ktoré by sa neskôr nedali odstrániť vôbec alebo by sa dali odstrániť len s neúmernými nákladmi, najmä:

a) k dokumentácii stavieb,

b) k návrhom technických noriem,

c) k uvedeniu závodov do prevádzky,

d) k začatiu výroby a k dovozu požívatín a predmetov bežného užívania,

e) k umiestneniu pionirskych táborov a škôl v prírode a k ich uvedeniu do prevádzky,

f) k návrhom typov ochranných pracovných prostriedkov,

g) k návrhom typov a k dovozu strojov a iných zariadení,

h) k návrhom na zavedenie nových technologických a pracovných postupov.

(4) Iné opatrenia, pokiaľ by nimi mohli byť nepriaznivo ovplyvnené životné podmienky, je potrebné s orgánmi hygienickej služby prerokovať v rozsahu ustanovenom vykonávacími predpismi.

§ 5

(1) Pri vytváraní a ochrane zdravých životných podmienok treba vykonávať aj všetky opatrenia proti vzniku a šíreniu prenosných chorôb včítane mimoriadnych opatrení pri epidémii.

(2) Mimoriadne opatrenia pri epidémii i pri nebezpečenstve jej vzniku sú:

a) zákaz alebo obmedzenie výroby, úpravy, úschovy, dopravy, dovozu, vývozu, predaja a iného nakladania s vecami a zvieratmi, ktorými sa môže šíriť prenosná choroba, prípadne príkaz na ich zničenie,

b) zákaz alebo obmedzenie styku niektorých skupín obyvateľov s ostatným obyvateľstvom, najmä obmedzenie cestovania obyvateľov niektorých oblastí a obmedzenie dopravy medzi niektorými oblasťami,

c) zákaz alebo obmedzenie slávností, divadelných a filmových predstavení, športových a iných zhromaždení a trhov,

d) uzavretie detských výchovných zariadení každého druhu, ako aj ubytovacích podnikov a zariadení spoločného stravovania alebo obmedzenie ich prevádzky,

e) zákaz používania studní, prameňov, vodných nádrží, rybníkov, potokov a riek, kúpalísk, očistných kúpeľov a práčovní,

f) príkaz na hromadné ničenie škodlivých živočíchov v rámci ohniskovej dezinfekcie,

g) príkaz na varovné označenie objektov, v ktorých došlo k ochoreniu prenosnou chorobou.

§ 6

(1) Organizácie sú povinné v záujme zabezpečenia zdravých životných podmienok najmä

a) organizovať a kontrolovať pri svojej činnosti dodržiavanie hygienických zásad a opatrení proti výskytu prenosných a iných chorôb,

b) sústavne sa starať o podmienky osobnej hygieny a zdravého rozvoja duševných schopností občanov,

c) spolupracovať so zdravotníckymi orgánmi a pracovníkmi, najmä umožniť pracovníkom, ktorí sú poverení vykonávaním hygienického dozoru, výkon tohto dozoru a odstraňovať v určených lehotách závady zistené pri vykonávaní hygienického dozoru,

d) spolupôsobiť pri zabezpečovaní riadneho výkonu zdravotníckych služieb, najmä pri dispenzárnej starostlivosti, pri vstupných, periodických a iných preventívnych prehliadkach a vyšetreniach a pri očkovaní,

e) postupovať pri zaraďovaní do práce alebo na inú činnosť, prípadne pri prevedení na určitú prácu alebo na inú činnosť podľa posudkov príslušných lekárov a komisií.

(2) Osobitné povinnosti, ktoré majú organizácie a orgány pri zabezpečovaní prvej pomoci a pri budovaní a údržbe zdravotníckych zariadení, sú vymedzené v ďalších ustanoveniach tohto zákona.

§ 7

(1) Ak porušením predpisov o vytváraní a ochrane zdravých životných podmienok vznikli alebo by sa mohli spôsobiť vážne zdravotné závady, nariadia národné výbory až do urobenia nápravy zastavenie stavby alebo výroby alebo zakážu užívanie alebo prevádzku závodu, zariadenia alebo iného objektu. Bližšie vymedzenie tejto pôsobnosti ustanovia predpisy vydané na vykonanie tohto zákona.

(2) Ak organizácie porušujú predpisy o vytváraní a ochrane zdravých životných podmienok, uloží im národný výbor pokutu podľa osobitných predpisov.

DRUHÁ ČASŤ
ÚČASŤ OBČANOV A POSLANIE SPOLOČENSKÝCH ORGANIZÁCIÍ PRI STAROSTLIVOSTI O ZDRAVIE ĽUDU

PRVÁ HLAVA
Účasť občanov

§ 8

Občania sa aktívne podieľajú na zabezpečovaní starostlivosti o zdravie ľudu najmä tým, že

a) uplatňujú pri svojej činnosti hygienické zásady a spolupracujú na opatreniach na ozdravenie životných podmienok,

b) dávajú podnety na zlepšenie starostlivosti o zdravie ľudu, upozorňujú na hygienické závady a prerokúvajú opatrenia na rozvoj zdravia ľudu najmä pri príprave, rozpise a kontrole plnenia plánu,

c) zúčastňujú sa na riadení a kontrole starostlivosti o zdravie ľudu,

d) zúčastňujú sa na zdravotníckych akciách; svoje vysoké občianske uvedomenie prejavujú aj darcovstvom krvi.

§ 9

(1) Občania majú právo na poskytovanie zdravotníckych služieb podľa ustanovení tohto zákona a predpisov vydaných na jeho vykonanie.

(2) V záujme svojho zdravia a zdravia spoluobčanov je každý povinný

a) podrobiť sa v prípadoch ustanovených všeobecne záväznými predpismi zdravotným prehliadkam, vyšetreniam a diagnostickým skúškam, očkovaniu, liečeniu prenosných chorôb alebo iných chorôb spoločensky zvlášť závažných, izolácii, karanténnym opatreniam, zákazu výkonu zamestnania alebo inej činnosti, asanačným, dezinfekčným a iným opatreniam na ochranu pred nákazou,

b) predložiť v ustanovených prípadoch lekárske potvrdenie o bezinfekčnosti a oznámiť okolnosti dôležité v záujme epidemiologického vyšetrovania; osoba chorá prenosnou chorobou je povinná označiť lekárovi na jeho výzvu zdroj nákazy a osoby, ktoré mohla sama nakaziť,

c) oznámiť určité choroby alebo iné skutočnosti významné z hľadiska zabezpečenia liečebno-preventívnej starostlivosti,

d) poskytnúť alebo sprostredkovať nevyhnutnú pomoc osobe, ktorá je v nebezpečenstve smrti alebo javí známky závažnej poruchy zdravia,

e) zúčastniť sa na zdravotníckom školení a výcviku uloženého z dôvodu všeobecného záujmu.

DRUHÁ HLAVA
Poslanie spoločenských organizácií

§ 10

(1) Revolučné odborové hnutie, Československý Červený kríž, Československý sväz mládeže, Československý sväz telesnej výchovy a Sväz pre spoluprácu s armádou vedú organizátorskou a výchovnou činnosťou svojich členov k zvyšovaniu zdravotného uvedomenia, k zdravému spôsobu života a k aktívnej účasti na opatreniach pri starostlivosti o zdravie ľudu. Ostatné spoločenské organizácie sa podieľajú na zdravotnej výchove a na úlohách týkajúcich sa zdravia ľudu.

(2) Revolučné odborové hnutie sa podieľa aj na riadení a kontrole starostlivosti o zdravie ľudu.

(3) Československý Červený kríž vychováva občanov k účasti na plnení zdravotníckych úloh a jeho zložky úzko spolupracujú so zdravotníckymi zariadeniami.

(4) Úlohy týkajúce sa zdravia ľudu plnia spoločenské organizácie podľa zásad dohodnutých s Ministerstvom zdravotníctva.

TRETIA ČASŤ
ZDRAVOTNÍCTVO

PRVÁ HLAVA
Zdravotnícke služby

Oddiel 1
Poskytovanie zdravotníckych služieb

§ 11

(1) Štát poskytuje zdravotnícke služby svojimi zariadeniami v súlade so súčasnými poznatkami lekárskej vedy.

(2) Zdravotnícke služby sa poskytujú všetkým občanom Československej socialistickej republiky bezplatne v rozsahu, za podmienok a v zdravotníckych zariadeniach ustanovených v tomto zákone a v predpisoch vydaných na jeho vykonanie.

(3) Ministerstvo zdravotníctva môže ustanoviť, že výnimočne možno za poskytovanie niektorých zdravotníckych služieb, ktoré nie sú nevyhnutné, požadovať úhradu.

§ 12

(1) Zdravotnícke služby poskytujú zdravotnícke zariadenia, usporiadané do jednotnej sústavy, na základe kolektívnej spolupráce a účelnej deľby práce pri zachovaní jednoty odbornej starostlivosti o zdravie človeka a osobnej zodpovednosti za poskytovanú starostlivosť. V týchto zariadeniach môžu vykonávať vyšetrovacie a liečebné výkony len oprávnení zdravotnícki pracovníci.

(2) Základom odbornej starostlivosti sú služby poskytované v zdravotníckych obvodoch. Zdravotnícke obvody sú územné a na závodoch závodné; obvodní lekári s kolektívom spolupracovníkov poskytujú v nich obyvateľstvu (pracovníkom závodu) starostlivosť v zdraví a pri chorobe, sledujú a ovplyvňujú jeho životné podmienky a dbajú o zvyšovanie jeho zdravotného uvedomenia.

Oddiel 2
Zdravotná výchova obyvateľstva

§ 13

Zdravotnícke zariadenia a ich zdravotnícki pracovníci majú rozhodujúcu úlohu pri zdravotnej výchove obyvateľstva, ktorá sa vykonáva v úzkom spojení s ostatnou výchovnou činnosťou.

§ 14

Úlohy pri zdravotnej výchove obyvateľstva plnia všetky zdravotnícke zariadenia a ich zdravotnícki pracovníci v úzkej spolupráci s rodinou, školou, hospodárskymi a spoločenskými organizáciami ako nedeliteľnú súčasť svojej každodennej činnosti.

Oddiel 3
Činnosť na úseku hygieny a boja proti prenosným chorobám

§ 15

(1) Zdravotnícke zariadenia odborne vedú orgány a organizácie i jednotlivých občanov pri vytváraní a ochrane zdravých životných podmienok, napomáhajú im v plnení ich úloh a kontrolujú ich sústavné a jednotné vykonávanie.

(2) Zdravotnícke zariadenia vykonávajú aj osobitné ochranné opatrenia proti prenosným chorobám.

§ 16

(1) Úlohy zdravotníckych zariadení uvedené v § 15 plnia ich zdravotnícki pracovníci ako nedeliteľnú súčasť svojej každodennej činnosti v rozsahu zodpovedajúcom ich pracovnej náplni.

(2) Obvodní lekári s kolektívmi svojich spolupracovníkov sú aj odbornými poradcami a spolupracovníkmi miestnych národných výborov a závodov. Podľa predpisov vydaných na vykonanie tohto zákona môžu obvodní lekári, prípadne i ďalší lekári poskytujúci služby v zdravotníckych obvodoch uložiť opatrenia potrebné na odstránenie závady bezprostredne ohrozujúcej ľudské zdravie.

(3) Osobitné odborné úlohy v otázkach vytvárania a ochrany zdravých životných podmienok a v boji proti prenosným chorobám plnia zariadenia a orgány hygienickej služby (§ 34, 71 a 75).

Oddiel 4
Liečebno-preventívna starostlivosť

Obsah liečebno-preventívnej starostlivosti

§ 17

(1) Liečebno-preventívna starostlivosť spočíva v starostlivosti o ochranu, navrátenie a upevnenie zdravia jednotlivcov i kolektívov; poskytuje sa obyvateľstvu v zdraví i pri chorobe, v materstve a pri iných stavoch vyžadujúcich lekársku pomoc.

(2) Liečebno-preventívna starostlivosť zahŕňa všetku ambulantnú i ústavnú starostlivosť včítane kúpeľnej starostlivosti, poskytovanie liekov, liečebných a ortopedických pomôcok a iných zdravotníckych potrieb a dopravu chorých.

§ 18

(1) Ambulantnú starostlivosť, ktorej dôležitou súčasťou je i návštevná služba, obstarávajú predovšetkým polikliniky spolu s obvodnými zdravotníckymi strediskami.

(2) Ak stav chorého vyžaduje starostlivosť, ktorú nemožno poskytnúť ambulantne, poskytne sa mu ústavná starostlivosť, a to spravidla v nemocnici, prípadne v odbornom liečebnom ústave.

§ 19
Kúpeľná starostlivosť

(1) Kúpeľná starostlivosť sa poskytuje výberove osobám, zdravotný stav ktorých to vyžaduje; pri výbere sa prihliada aj na hľadiská spoločenskej odôvodnenosti. Zoznam chorôb, pri ktorých sa môže poskytnúť kúpeľná starostlivosť, a dĺžku liečebnej doby ustanoví Ministerstvo zdravotníctva po prerokovaní s Ústrednou radou odborov. Ďalšie podmienky a spôsob poskytovania kúpeľnej starostlivosti pracovníkom a ich rodinným príslušníkom určí Ministerstvo zdravotníctva po dohode s Ústrednou radou odborov.

(2) Kúpeľnú starostlivosť povoľujú orgány Revolučného odborového hnutia, orgány sociálneho zabezpečenia, prípadne iné orgány a organizácie na to oprávnené, a to na základe lekárskych návrhov a za súčinnosti zdravotníckych zariadení a orgánov. Kúpeľnú starostlivosť o deti do 15 rokov a o osoby postihnuté chorobami, zoznam ktorých vydáva Ministerstvo zdravotníctva, povoľujú zdravotnícke orgány a zariadenia.

§ 20
Poskytovanie liekov a zdravotníckych potrieb

(1) Pokiaľ chorému neboli poskytnuté potrebné lieky, liečebné a ortopedické pomôcky alebo iné zdravotnícke potreby priamo pri výkone liečebno-preventívnej starostlivosti, vydá mu ich na lekársky predpis lekáreň alebo iné zariadenie na to určené.

(2) Predpisovať a vydávať sa smú len také lieky, ktoré sú zaradené do liekopisu alebo používanie ktorých povolilo Ministerstvo zdravotníctva.

(3) Liekopis obsahujúci ustanovenia o druhoch a vlastnostiach liečiv a niektorých zdravotníckych potrieb a o spôsobe ich prípravy, uskladnenia, skúšania a výdaja vydáva Ministerstvo zdravotníctva, ktoré zároveň určí, ktoré liečivá a zdravotnícke potreby a v akom množstve musia byť v lekárňach a iných zdravotníckych zariadeniach trvale v zásobe.

§ 21
Posudková činnosť

(1) Neoddeliteľnou súčasťou liečebno-preventívnej starostlivosti je lekárska posudková činnosť, prvoradou úlohou ktorej je posudzovanie spôsobilosti na prácu. Túto činnosť vykonávajú spravidla ošetrujúci lekári a odborné komisie, a to podľa smerníc vydaných Ministerstvom zdravotníctva v úzkej súčinosti s Ústrednou radou odborov a Štátnym úradom sociálneho zabezpečenia.

(2) Pre iné účely, ako sú uvedené v odseku 1, sa vykonáva posudková činnosť a vydávajú osvedčenia v rozsahu, ktorý určí Ministerstvo zdravotníctva.

(3) Posudzovanie spôlobilosti na prácu pre účely sociálneho zabezpečenia upravujú osobitné predpisy.

§ 22
Aktívna starostlivosť o zdravie obyvateľstva

(1) Zdravotnícke zariadenia sa starajú aktívne o zdravie obyvateľstva najmä prevenciou chorôb, ich včasným rozpoznávaním a účinným liečením; používajú dispenzárnu metódu práce, ktorou sa zabezpečuje aktívna starostlivosť predovšetkým o deti a dorast, o ženy v súvislosti s materstvom, o osoby, ktoré sú vystavené zvlášť nepriaznivým vplyvom pracovného prostredia, o osoby vykonávajúce činnosti, pri ktorých je nebezpečenstvo šírenia prenosných chorôb, a postupne o ďalšie skupiny obyvateľstva určené Ministerstvom zdravotníctva.

(2) Každý je povinný na vyzvanie príslušných zdravotníckych zariadení podrobiť sa v rámci dispenzárnej starostlivosti alebo všeobecne vykonávaných preventívnych akcií podľa smerníc Ministerstva zdravotníctva preventívnym prehliadkam, vyšetreniam a diagnostickým skúškam, ktoré nie sú spojené s nebezpečenstvom pre zdravie.

§ 23
Poučenie a súhlas chorého

(1) Lekár je povinný poučiť vhodným spôsobom chorého, prípadne členov jeho rodiny o povahe ochorenia a o potrebných výkonoch tak, aby mohli stať aktívnvmi spolupracovníkmi pri poskytovaní liečebno-preventívnej starostlivosti.

(2) Vyšetrovacie a liečebné výkony sa vykonávajú so súhlasom chorého, alebo ak možno tento súhlas predpokladať. Ak chorý napriek náležitému vysvetleniu odmieta potrebnú starostlivosť, ošetrujúci lekár vyžiada si o tom písomné vyhlásenie (reverz).

(3) Ak je neodkladné vykonanie vyšetrovacieho alebo liečebného výkonu nevyhnutné na záchranu života alebo zdravia dieťaťa alebo osoby pozbavenej spôsobilosti na právne úkony a ak rodičia alebo opatrovník odopierajú súhlas, ošetrujúci lekár je oprávnený rozhodnúť o vykonaní výkonu. Toto ustanovenie sa týka detí, ktoré vzhľadom na svoju rozumovú vyspelosť nemôžu posúdiť nevyhnutnosť takého výkonu.

(4) Bez súhlasu chorého možno vykonávať vyšetrovacie a liečebné výkony, a ak je to podľa povahy ochorenia potrebné, prevziať chorého i do ústavnej starostlivosti, a ak ide o choroby, pri ktorých možno uložiť povinné liečenie, alebo ak chorý vzhľadom na svoj zdravotný stav ohrozuje svoje okolie alebo ak vzhľadom na zdravotný stav chorého nemožno si vyžiadať jeho súhlas. Ak chorý postihnutý duševnou poruchou ohrozuje seba, možno ho tiež prevziať do ústavnej starostlivosti bez jeho súhlasu.

§ 24
Ústavná starostlivosť bez súhlasu chorého

(1) Prevzatie chorého do ústavnej starostlivosti bez jeho súhlasu je zdravotnícke zariadenie povinné oznámiť svojmu nadriadenému národnému výboru; zariadenie, ktoré nepodlieha národnému výboru, oznamuje to krajskému národnému výboru, v obvode ktorého má sídlo.Oznámenie musí sa podať do 48 hodín po prijatí alebo po tom, keď bol bez súhlasu chorého obmedzený jeho voľný pohyb.

(2) Ak má národný výbor uvedený v odseku 1 pochybnosti o nevyhnutnosti ústavnej starostlivosti bez súhlasu chorého, toto opatrenie po odbornom posúdení peskúma a po prerokovaní s miestnym (mestským) národným výborom miesta trvalého pobytu chorého ho potvrdí alebo zruší. Rovnako postupuje, ak o preskúmanie požiadajú chorý, osoby jemu blízke*)

alebo opatrovník, prípadne ak dajú na to podnet zdravotnícke zariadenia, orgány Revolučného odborového hnutia alebo iné spoločenské organizácie.

(3) O preskúmanie opatrenia možno znovu žiadať národný výbor, ak sa zlepší zdravotný stav chorého alebo ak uplynie lehota na tento účel určená národným výborom. Ak odpadnú dôvody ďalšej ústavnej starostlivosti bez súhlasu chorého, chorý sa prepustí.

(4) Ak je niekto prevzatý do ústavnej starostlivosti pre duševnú poruchu, môžu osoby a orgány uvedené v odseku 2 kedykoľvek navrhnúť, aby rozhodnutie národného výboru podľa tohto odseku preskúmal súd. Nový návrh na preskúmanie súdom možno podať až po uplynutí doby šiestich mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia súdu.

§ 25
Liečenie prácou

Liečenie prácou organizujú a vedú zdravotnícke zariadenia, ktoré môžu na tento účel zriaďovať vlastné dielne a iné zariadenia, prípadne používať príležitosti poskytované priemyslovými a poľnohospodárskymi závodmi alebo inými organizáciami. Výkonom práce pri liečení prácou nevzniká pracovný pomer. Príjmy pritom dosiahnuté použije zdravotnícke zariadenie na úhradu zvýšených nákladov, zlepšenie kultúrnej starostlivosti o chorých a na úhradu odmien, a to podľa smerníc vydaných Ministerstvom zdravotníctva po dohode s Ústrednou radou odborov.

§ 26
Odber krvi a odnímanie tkanív a orgánov

(1) Pre potreby liečebno-preventívnej starostlivosti a vedeckovýskumné práce organizujú a vykonávajú zdravotnícke zariadenia odber krvi a odnímanie tkanív a orgánov.

(2) Odber krvi a odnímanie tkanív a orgánov živým osobám môžu sa vykonať len so súhlasom darcu a nesmú ohrozovať jeho zdravotný stav. Darcom sa zabezpečuje zvýšená starostlivosť o ich zdravie.

Iné výkony

§ 27

Sterilizácia sa smie vykonať len so súhlasom alebo na vlastnú žiadosť osoby, u ktorej sa má sterilizácia vykonať, a to za podmienok ustanovených Ministerstvom zdravotníctva.

§ 28

(1) U osôb, ktoré zomreli v zdravotníckych zariadeniach, spravidla sa vykonáva zdravotná pitva podľa rozhodnutia vedúceho zariadenia. O vykonaní zdravotnej pitvy osôb zomretých mimo týchto zariadení rozhoduje prehliadajúci lekár, prípadne okresný hygienik.

(2) Súdna pitva sa vykonáva za podmienok ustanovených osobitnými predpismi.

§ 29
Liečenie v cudzine

Občanom Československej socialistickej republiky vyslaným do zahraničia československými úradmi, orgánmi alebo organizáciami a ich rodinným príslušníkom sa uhrádzajú primerané náklady potrebného liečenia v cudzine. Ostatným občanom môže príslušný ústav národného zdravia poskytnúť náhradu potrebného liečenia v cudzine spravidla do výšky nákladov spojených s takýmto liečením v tuzemsku.

§ 30
Liečebno-preventívna starostlivosť o cudzích štátnych príslušníkov

Cudzím štátnym príslušníkom, pokiaľ im nepatria bezplatné zdravotnícke služby na základe medzištátnych dohovorov alebo podľa zásady vzájomnosti, poskytuje sa liečebno-preventívna starostlivosť bezplatne len vtedy, ak pracujú v Československej socialistickej republike v pracovnom pomere alebo ako družstevníci, alebo požívajú dôchodok československého sociálneho zabezpečenia a majú pobyt na území republiky, a to za podmienok, ktoré ustanovia predpisy vydané na vykonanie tohto zákona. Tieto predpisy určia aj podmienky a rozsah nárokov cudzích štátnych príslušníkov na bezplatné zdravotnícke služby pri prechodnom pobyte na území republiky.

DRUHÁ HLAVA
Jednotná zdravotnícka sústava

Oddiel 1
Jednota sústavy

§ 31

Úlohy zdravotníctva obstarávajú zdravotnícke zariadenia a ďalšie zdravotnícke organizácie usporiadané do jednotnej zdravotníckej sústavy. Táto sústava je organizovaná tak, aby jednotlivé služby na seba účelne nadväzovali a aby zariadenia poskytujúce vyššie kvalifikované a špecializované služby dopĺňali činnosť ostatných zariadení, odborne ich viedli a ďalej vzdelávali ich odborných pracovníkov; tým sa vytvárajú predpoklady pre jednotu a plynulosť služieb a pre stále zvyšovanie ich úrovne.

§ 32

(1) Zdravotnícke služby obstarávajú zdravotnícke zariadenia, ktoré sa členia na

a) zariadenia hygienickej služby,

b) zariadenia liečebno-preventívnej starostlivosti.

(2) Ďalšie zariadenia a organizácie jednotnej zdravotníckej sústavy sú

a) zariadenia pre výchovu a výučbu a pre ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov,

b) organizácie pre zdravotnícku výrobu, pre zásobovanie liečivami a inými zdravotníckymi potrebami a pre ich kontrolu,

c) vedeckovýskumné a vývojové pracoviská na úseku zdravotníctva.

§ 33

(1) Zariadenia a organizácie jednotnej zdravotníckej sústavy riadia národné výbory s výnimkou tých zariadení a organizácií, pri ktorých sa výslovne ustanovuje, že ich bude riadiť Ministerstvo zdravotníctva alebo Slovenská národná rada; sú to najmä vedeckovýskumné a vývojové pracoviská, ústavy pre ďalšie vzdelávanie zdravtoníckych pracovníkov, kúpeľné a žriedlové organizácie, organizácie pre výrobu liečiv a niektorých zdravotníckych potrieb a organizácie pre zásobovanie liečivami a inými zdravotníckymi potrebami.

(2) Zariadenia riadené okresnými a krajskými národnými výbormi sa začleňujú so ústavov národného zdravia podľa zásad ustanovených Ministerstvom zdravotníctva. Ústav národného zdravia tvorí jednotný funkčný, organizačný a hospodársky celok. Zariadenia a organizácie riadené ústrednými orgánmi môžu sa pre ne vytvárať útvary na spoločné obstarávanie úloh.

Oddiel 2
Druhy a úlohy zdravotníckych zariadení

Zariadenia hygienickej služby

§ 34

(1) Špecializované hygienické a protiepidemické úkony vykonávajú hygienické stanice; najmä pripravujú podklady pre opatrenia orgánov hygienickej služby a podieľajú sa na ich výkone, odborne vedú ostatné zdravotnícke zariadenie a ich zdravotníckych pracovníkov pri ich činnosti na úseku hygieny a boja proti prenosným chorobám a pomáhajú im.

(2) Typy hygienických staníc sú odstupňované podľa funkcie, veľkosti a povahy spádového územia a odborného vybavenia.

Zariadenia liečebno-preventívnej starostlivosti

§ 35
Nemocnice s poliklinikou a ďalšími zariadeniami ambulantnej starostlivosti

(1) Základný celok zariadení liečebno-preventívnej starostlivosti, ktorý poskytuje ambulantnú i ústavnú starostlivosť obyvateľstvu určitého územia, prípadne pracujúcim určitého závodu, tvorí nemocnica s poliklinikou, s obvodnými zdravotníckymi strediskami a s ďalšími územnými a závodnými zariadeniami ambulantnej starostlivosti.

(2) Nemocnica s poliklinikou poskytuje obyvateľstvu svojho spádového územia nemocničnú starostlivosť a odborné ambulantné služby; obvodné služby poskytuje spravidla obyvateľstvu mesta a jeho blízkeho okolia. Odborne vedie liečebno-preventívnu činnosť vo svojom spádovom území. Typy nemocnice s poliklinikou sú odstupňované podľa funkcie, veľkosti a povahy spádového územia a odborného vybavenia.

(3) Ďalšie územné polikliniky mimo sídla nemocnice a závodné polikliniky poskytujú pre určené obvody služby a pre celé spádové územie polikliniky ďalšie odborné ambulantné služby.

(4) Obvodné zdravotnícke strediská sú zariadenia, ktoré poskytujú obvodné služby obyvateľstvu na vidieku, prípadne na okrajových častiach miest, a na závodoch, pokiaľ tieto služby nezabezpečuje poliklinika. V odľahlých alebo komunikačne ťažšie dostupných miestach možno zriaďovať vysunuté pracoviská obvodného zdravotníckeho strediska, a to lekárske stanice, detské poradne a ženské poradne; lekárske stanice môžu sa zriaďovať aj na závodoch.

§ 36
Odborné liečebné ústavy

(1) Osobám s poruchami zdravia, ktoré majú vlečúci priebeh a potrebujú osobitnú odbornú starostlivosť s výrazným rehabilitačným zameraním, poskytujú liečebno-preventívnu starostlivosť odborné liečebné ústavy špecializované spravidla podľa druhu choroby. Ich starostlivosť nadväzuje na starostlivosť nemocníc s poliklinikami.

(2) Odbornými liečebnými ústavmi sú liečebne tuberkulózy a respiračných chorôb, psychiatrické liečebne, rehabilitačné ústavy a ďalšie liečebne, ozdravovne a nočné sanatória.

(3) Kúpeľnými liečebňami sú odborné liečebné ústavy, ktoré využívajú pri poskytovaní liečebno-preventívnej starostlivosti predovšetkým prírodné liečivé zdroje alebo klimatické

podmienky. Na vyšetrovacie a liečebné účely ambulantnej kúpeľnej starostlivosti a na poskytovanie niektorých ďalších odborných služieb môže sa v kúpeľnom mieste zriadiť kúpeľná poliklinika.

(4) Ozdravovne poskytujú ústavnú starostlivosť osobám v rekonvalescencii alebo osobám ohrozeným na zdraví.

(5) Nočné sanatóriá poskytujú práceschopným osobám s ohrozeným alebo narušeným zdravím potrebnú starostlivosť mimo ich pracovného času.

§ 37
Lekárne

(1) Lekárňam je vyhradená príprava a výdaj liekov; pri poskytovaní liečebno-preventívnej starostlivosti v ambulantných a ústavných zariadeniach môžu vydávať lieky aj tieto zariadenia. Liečivá, ktoré sa užívajú aj na iné účely ako na prípravu liekov, smú sa na takéto účely vydávať mimo lekárne len za podmienok ustanovených Ministerstvom zdravotníctva po dohode so zúčastnenými ústrednými orgánmi.

(2) Lekárne a ďalšie zdravotnícke zariadenia na to určené vydávajú aj zdravotnícke potreby; niektoré z nich tiež zhotovujú a opravujú určité druhy zdravotníckych potrieb.

§ 38
Osobitné detské zariadenia

K zariadeniam liečebno-preventívnej starostlivosti sa priraďujú dojčenské ústavy, detské domovy a jasle starajúce sa o všestranný rozvoj detí do troch rokov.

Oddiel 3
Zriaďovanie a prevádzka zdravotníckych zariadení

§ 39

(1) Zdravotnícke zariadenia zriaďujú národné výbory s výnimkou tých zariadení, ktoré riadi Ministerstvo zdravotníctva alebo Slovenská národná rada.

(2) Zariadenia riadené národnými výbormi sú povinné v medziach spádových území ustanovených podľa jednotných celoštátnych zásad (§ 70) poskytovať potrebné služby i obyvateľom okolitých okresov alebo krajov.

(3) Zdravotnícke obvody vymedzujú a ich sídlo určujú podľa jednotných celoštátnych zásad okresné národné výbory v spolupráci s miestnymi národnými výbormi, a ak ide o závodné obvody, v spolupráci s odborovými orgánmi.

§ 40

Podniky a iné organizácie sú povinné budovať zo svojich prostriedkov v rámci jednotnej siete zdravotníckych zariadení a podľa ustanovených typov závodné zdravotnícke zariadenia. Sú tiež povinné uhrádzať náklady na údržbu a niektoré náklady na prevádzku týchto zariadení. Bližšie podmienky a rozsah nákladov ustanovia predpisy vydané na vykonanie tohto zákona.

§ 41

Zariadenia pre prvú pomoc, lôžkové ošetrovne a iné pomocné zariadenia, ktoré dopĺňajú starostlivosť poskytovanú v zdravotníckych zariadeniach, zriaďujú a majú v prevádzke spravidla zo svojich prostriedkov podniky a iné organizácie. Pritom sú povinné postupovať podľa smerníc, ktoré

vydávajú príslušné ústredné orgány po dohode s Ministerstvom zdravotníctva a s Ústrednou radou odborov.

§ 42

(1) Zdravotnícke zariadenia sa zriaďujú, spravujú, sú v prevádzke a zrušujú podľa jednotných celoštátnych zásad ustanovených Ministerstvom zdravotníctva pre usporiadanie a rozvoj siete zdravotníckych zariadení, pre organizáciu a prevádzku týchto zariadení, pre ich typy a označenie, funkčnú náplň, členenie, normatívy a štandardy ich vybavenia (§ 70),

(2) Ministerstvo zdravotníctva je oprávnené zakázať zriadenie, stavbu alebo prevádzku zdravotníckeho zariadenia, ktoré by bolo v rozpore s týmito zásadami.

TRETIA HLAVA
Prírodné liečebné kúpele a prírodné liečivé zdroje

§ 43
Prírodné liečebné kúpele

(1) Prírodné liečebné kúpele využívajú pre účely kúpeľnej starostlivosti predovšetkým prírodné liečivé zdroje, prípadne klimatické podmienky.

(2) Prírodným liečebným kúpeľom sa poskytuje osobitná ochrana a vytvárajú sa priaznivé podmienky pre ich rozvoj.

§ 44
Kúpeľné miesto

(1) Územie, kde sú alebo sa majú zriadiť prírodné liečebné kúpele, vyhlási vláda na návrh ministra zdravotníctva za kúpeľné miesto.

(2) Národné výbory v kúpeľných miestach sa starajú o ochranu a rozvoj kúpeľov, o stále zdokonaľovanie všetkých zariadení slúžiacich prevádzke kúpeľov a potrebám ich návštevníkov, o kultúrny rozkvet, zabezpečenie pokoja, dokonalé zásobovanie a rozvoj kúpeľných služieb, ako aj všestranne priaznivé podmienky kúpeľného prostredia.

Kúpeľné štatúty a opatrenia na ochranu kúpeľov

§ 45

(1) Pre kúpeľné miesta sa vydávajú kúpeľné štatúty. V kúpeľnom štatúte sa bližšie vymedzí rozsah kúpeľného územia a určia sa v ňom i potrebné ochranné opatrenia v kúpeľnom mieste a podmienky zabezpečujúce riadne vykonávanie kúpeľnej starostlivosti; najmä sa v ňom určia opatrenia súvisiace s výstavbou a rozvojom kúpeľného miesta a ustanoví sa, ktorá činnosť a akým spôsobom sa v kúpeľnom mieste obmedzuje, prípadne zakazuje, a aké zariadenia sa v ňom nesmú zriaďovať.

(2) Ak je to na ochranu prírodných liečebných kúpeľov potrebné, určia sa i mimo kúpeľného miesta ďalšie ochranné opatrenia na zamedzenie činnosti škodlivej prírodným liečebným kúpeľom; ochranným opatrením je aj určenie ochranných pásiem okolo kúpeľného miesta, v ktorých sa obmedzí alebo zakáže takáto škodlivá činnosť.

§ 46

(1) Pre významné kúpeľné miesta a pre kúpeľné miesta, pri ochrane ktorých by boli dotknuté dôležité hospodárske záujmy, vydá kúpeľné štatúty a určí ochranné pásma a iné ochranné pásma vláda na návrh ministra zdravotníctva. Pre ostatné kúpeľné miesta vydajú kúpeľné štatúty a určia ochranné pásma a iné ochranné pásma príslušné krajské národné výbory na základe záväzného posudku Inšpektorátu kúpeľov a žriediel (§ 72).

(2) Aby sa zabránilo škodám, ktoré by mohli prírodným liečebným kúpeľom vzniknúť pred vydaním kúpeľného štatútu a určením ochranných pásiem alebo iných ochranných opatrení, môže Inšpektorát kúpeľov a žriediel ustanoviť nevyhnutné dočasné opatrenia.

Prírodné liečivé zdroje a opatrenia na ich ochranu

§ 47

Za prírodné liečivé zdroje možno vyhlásiť zdroje prirodzene sa vyskytujúcich vôd, plynov a emanácií, ako aj ložiská prirodzene sa vyskytujúcich rašelín, slatín, bahien a iných zemín, pokiaľ priaznivo pôsobia na ľudské zdravie, takže ich možno používať na liečebné účely. Prírodný zdroj vyhlasuje za liečivý Ministerstvo zdravotníctva, ktoré aj rozhoduje o jeho využití.

§ 48

(1) Na ochranu prírodných liečivých zdrojov sa určia ochranné pásma, v ktorých sa zakáže alebo obmedzí hospodárska alebo iná činnosť, ktorá môže nepriaznivo ovplyvniť prírodný liečivý zdroj.

(2) Ak je to potrebné, ustanovia sa na ochranu prírodných liečivých zdrojov jednotlivé ochranné opatrenia i mimo ochranného pásma.

(3) Pre určenie ochranných pásiem, iných ochranných opatrení a nevyhnutných dočasných opatrení na ochranu prírodných liečivých zdrojov platia obdobne ustanovenia § 45 a 46. Inšpektorát kúpeľov a žriediel môže ustanoviť nevyhnutné dočasné ochranné opatrenia tiež v medzičase, než bude prírodný zdroj vyhlásený za liečivý.

§ 49
Stolné minerálne vody

Ustanovenia § 47 a 48 o prírodných liečivých zdrojoch platia primerane i o zdrojoch prirodzene sa vyskytujúcich stolných minerálnych vôd.

§ 50
Povinnosti orgánov a organizácií

(1) Pred schválením územných plánov, vydaním územných rozhodnutí a schválením dokumentácie stavieb týkajúcich sa kúpeľného miesta alebo ochranného pásma (§ 45 a 48) musia si príslušné orgány a organizácie vyžiadať záväzný posudok Inšpektorátu kúpeľov a žriediel; ak tento posudok nebol vyžiadaný alebo ak neboli splnené podmienky ustanovené v posudku, príslušné orgány nesmú uvedené plány a stavby schváliť.

(2) V záujme ochrany prírodných liečebných kúpeľov a prírodných liečivých zdrojov sú orgány a organizácie povinné

a) umožniť povereným pracovníkom Inšpektorátu kúpeľov a žriediel vstup na nehnuteľnosti a do objektov a zariadení na vykonávanie potrebného prieskumu alebo dozoru a odber potrebného množstva vzoriek na vykonávané vyšetrenia,

b) predkladať týmto pracovníkom doklady a oznamovať im údaje potrebné pre výkon dozoru,

c) odstraňovať zistené závady.

§ 51

Kúpeľné územia a ochranné pásma sa na návrh Inšpektorátu kúpeľov a žriediel vyznačujú v evidencii vedenej orgánmi Ústrednej správy geodézie a kartografie.

ŠTVRTÁ HLAVA
Pracovníci v zdravotníctve

Oddiel 1
Spôsobilosť a poslanie

§ 52
Úlohy pracovníkov v zdravotníctve

Úlohy zdravotníctva plnia v súdružskej spolupráci a podľa zásad účelnej deľby práce zdravotnícki pracovníci a ostatní pracovníci v zdravotníctve.

Podmienky pre výkon zdravotníckych povolaní

§ 53

(1) Zdravotníckymi pracovníkmi sú osoby, ktoré získali spôsobilosť na výkon zdravotníckehopovolania ukončením štúdia a zložením predpísaných skúšok na území československého štátu. Túto spôsobilosť získavajú

a) lekári na lekárskej fakulte a farmaceuti na farmaceutickej fakulte,

b) ostatní zdravotnícki pracovníci na zdravotníckej škole alebo odborným školením.

Zdravotníckymi pracovníkmi sú tiež dentisti, ktorí získali spôsobilosť na výkon svojho povolania pred účinnosťou tohto zákona.

(2) Spôsobilosť zdravotníckych pracovníkov na výkon povolania, ktorú získali podľa doterajších predpisov, zostáva nedotknutá.

(3) Ministerstvo zdravotníctva môže povoliť výkon zdravotníckeho povolania cudzincovi alebo tomu, kto nadobudol odbornú spôsobilosť v cudzine, ak je podľa svojho vzdelania a praktických skúseností spôsobilý na toto povolanie; povolenie sa musí viazať na úspešné vykonanie skúšky.

§ 54

(1) Odbory zdravotníckych pracovníkov v jednotlivých kategóriách, ich pracovnú náplň a bližšie podmienky na výkon zdravotníckeho povolanie určuje Ministerstvo zdravotníctva v súlade s potrebami rozvoja socialistického zdravotníctva. Ministerstvo zdravotníctva ustanovuje aj kvalifikačné predpoklady pre výkon funkcie v zdravotníctve.

(2) V závažných prípadoch, najmä pri hrubých závadách vo výkone zdravotníckeho povolania, môže Ministerstvo zdravotníctva dočasne alebo natrvalo výkon tohto povolania zakázať.

§ 55
Povinnosti pracovníkov v zdravotníctve

(1) Zdravotnícki pracovníci sú povinní vykonávať zdravotnícke povolanie svedomite, statočne, s hlboko ľudským vzťahom k občanom a s vedomím zodpovednosti k spoločnosti.

(2) Každý zdravotnícky pracovník je povinný najmä

a) vykonávať svoje povolanie v rozsahu a spôsobom, pre ktorý zásady určuje Ministerstvo zdravotníctva,

b) prevziať a riadne plniť i mimoriadne zdravotnícke úlohy uložené mu dočasne v dôležitom všeobecnom záujme,

c) pri výkone zdravotníckeho povolania sa ďalej sústavne vzdelávať, na vyzvanie príslušných orgánov zúčastňovať sa na školeniach a podieľať sa na výchove a vzdelávaní pracovníkov v zdravotníctve,

d) poskytovať bez meškania prvú pomoc každému, ak by bez tejto pomoci bol ohrozený jeho život alebo vážne ohrozené zdravie a ak pomoc nie je včas dosiahnuteľná obvyklým spôsobom, a zabezpečiť mu podľa potreby ďalšiu odbornú starostlivosť,

e) zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom svojho povolania, s výnimkou prípadov, keď skutočnosť oznamuje so súhlasom ošetrovanej osoby alebo keď ho od tejto povinnosti oslobodil nadriadený orgán v dôležitom štátnom záujme; povinnosť oznamovať určité skutočnosti, uložené zdravotníckym pracovníkom osobitnými predpismi, nie je tým dotknutá,

f) podieľať sa výchovou obyvateľstva na úlohách socialistickej spoločnosti pri starostlivosti o zdravie ľudu.

(3) Povinnosti uvedené v odseku 2 písm. d) a e) sa vzťahujú aj na zdravotníckych pracovníkov, ktorí nevykonávajú zdravotnícke povolanie.

(4) Ostatní pracovníci v zdravotníctve sú povinní okrem ďalšieho vzdelávania vo svojom odbore osvojiť si zdravotnícke znalosti v rozsahu potrebnom pre výkon svojej práce.

§ 56
Starostlivosť národných výborov o zdravotníckych pracovníkov

Národné výbory, predovšetkým miestne (mestské) a okresné, majú zdravotníckym pracovníkom uľahčovať plnenie ich zodpovedného poslania tým, že pre nich vytvárajú priaznivé životné podmienky v miestach výkonu ich povolania; najmä sú povinné starať sa o zabezpečenie ich vhodného ubytovania.

Oddiel 2
Výchova, výučba a ďalšie vzdelávanie

§ 57

(1) Ústredné ideové a pedagogické riadenie a kontrola výchovy a vzdelávania na lekárskych a farmaceutických fakultách patrí Ministerstvu školstva a kultúry, ktoré pritom v otázkach výchovy a výučby úzko spolupracuje s Ministerstvom zdravotníctva.

(2) Ministerstvo zdravotníctva vykonáva podľa zásad ustanovených Ministerstvom školstva a kultúry ústredné ideové a pedagogické riadenie zdravotníckych škôl. Tým nie je dotknutá pôsobnosť Ministerstva školstva a kultúry, pokiaľ ide o ústrednú kontrolu nad uplatňovaním

týchto zásad a o ústredný odborný dozor nad vyučovaním všeobecnovzdelávacích predmetov na zdravotníckych školách.

§ 58

(1) Starostlivosť o ďalšie vzdelávanie pracovníkov v zdravotníctve je dôležitou úlohou všetkých vedúcich pracovníkov v zdravotníckych zariadeniach a orgánoch.

(2) Ďalšie vzdelávanie pracovníkov v zdravotníctve, zahŕňajúce ich odbornú prax na základných pracoviskách, špecializačnú prípravu a iné spôsoby ďalšieho vzdelávania, riadi Ministerstvo zdravotníctva po dohode s Ministerstvom školstva a kultúry; určuje najmä organizáciu, formu a spôsob ďalšieho vzdelávania, odbory, v ktorých sa vykonáva špecializačná príprava, a rozsah potrebných znalostí.

§ 59

(1) Pre ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov sa zriaďujú ústavy, poslaním ktorých je pedagogická, metodická a vedeckovýskumná činnost. Tieto ústavy zabezpečujú aj ďalšie vzdelávanie iných odborných pracovníkov v rozsahu potrebnom na výkon práce v zdravotníctve.

(2) Na zabezpečenie vysokej úrovne ďalšieho vzdelávania lekárov a farmaceutov plynule nadväzujúceho na ich vysokoškolskú prípravu vláda štatútom ustanoví organizáciu a úlohy ústavov (inštitútov) pre ďalšie vzdelávanie lekárov a farmaceutov; pritom najmä ustanoví, že ústavy (inštitúty) majú niektoré oprávnenia a povinnosti, ktoré inak patria vysokým školám.

(3) Štatút ústavov určených pre vzdelávanie stredných zdravotníckych pracovníkov vydáva Ministerstvo zdravotníctva.

§ 60

Výučbovými základňami lekárskych a farmaceutických fakúlt a ústavov pre ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov sú vysoko kvalifikované pracoviská zdravotníckych zariadení. Ministerstvo zdravotníctva určuje tieto pracoviská, napomáha ich rozvoju a ustanovuje a odvoláva ich vedúcich pracovníkov; takéto pracoviská sa označujú ako kliniky. Ak ide o pracoviská slúžiace výučbe na lekárskych a farmaceutických fakultách, postupuje Ministerstvo zdravotníctva po dohode s Ministerstvom školstva a kultúry.

PIATA HLAVA
Materiálne zabezpečenie zdravotníckych služieb

§ 61

(1) Výroba a dovoz liečiv, lekárskych prístrojov a nástrojov, žriedlových výrobkov a iných zdravotníckych potrieb i zásobovanie nimi sa plánujú a riadia v súlade so súčasnými poznatkami vedy a techniky a potrebami zdravotníctva, aby sa zaručilo materiálne vybavenie zdravotníckych zariadení umožňujúce vysokú úroveň zdravotníckych služieb.

(2) Plnenie úloh ustanovených v odseku 1 zabezpečuje Ministerstvo zdravotníctva bezprostredne v organizáciách vo svojej pôsobnosti; v organizáciách v pôsobnosti iných ústredných orgánov ich zabezpečuje tým, že sa podieľa na vypracovaní ich výrobného programu a na ustanovení plánu výskumu a určuje jednotlivé druhy a typy výrobkov pre výrobu a dovoz a pre odbyt výrobkov zdravotníckej techniky.

§ 62

(1) Vyrábať a dovážať možno len tie druhy liečiv a zdravotníckych potrieb, ktoré schválilo Ministerstvo zdravotníctva.

(2) Liečivá a zdravotnícke potreby smú sa vyrábať, uchovávať a dopravovať s označením, v zložení, v dávkovaní, v úprave, v balení a za ďalších podmienok ustanovených v liekopise a technických normách, prípadne pri povolení ich výroby alebo dovozu. Na výrobu hromadne vyrábaných liečivých prípravkov sú oprávnené len organizácie, ktorým to povolí Ministerstvo zdravotníctva.

§ 63

(1) Výrobcovia, odberatelia výrobkov z dovozu, zásobovacie organizácie a lekárne sú povinné zabezpečiť sústavnú kontrolu akosti, označenia, zloženia, dávkovania a úpravy liečiv a zdravotníckych potrieb podľa predpisov vydaných na vykonanie tohto zákona, prípadne podľa osobitných predpisov.

(2) Hlavnú odbornú kontrolu liečiv a niektorých zdravotníckych potrieb vykonávajú štátne ústavy pre kontrolu liečiv, prípadne iné orgány poverené na to Ministerstvom zdravotníctva.

ŠTVRTÁ ČASŤ
ÚLOHY VEDY A VÝSKUMU PRI STAROSTLIVOSTI O ZDRAVIE ĽUDU

§ 64

Orgány, ktoré riadia a koordinujú rozvoj vedy a techniky a jej uplatnenie v praxi, i pracovníci všetkých odborov vedeckovýskumnej činnosti sú povinní plniť svoje úlohy v súlade s poznatkami lekárskej vedy, a tým zabezpečovať, aby rozvoj vedy a techniky všestranne prispieval k zvyšovaniu úrovne zdravia ľudu.

§ 65

Orgány, ktoré riadia a koordinujú vedeckovýskumnú činnosť v odbore lekárskej vedy a starostlivosti o zdravie ľudu, sú povinné dbať, aby sa táto činnosť sústreďovala predovšetkým na riešenie naliehavých problémov vyplývajúcich z rozboru zdravotného stavu obyvateľstva, na získavanie poznatkov o organizme a prostredí človeka so zameraním na prevenciu a liečenie spoločensky najzávažnejších chorôb, na rozvíjanie telesných a duševných schopností človeka a na predlžovanie jeho aktívneho veku a aby bola účelná a hospodárna; sú tiež povinné rozvoj tejto činnosti jednotne plánovať, riadiť, koordinovať a hodnotiť.

§ 66

(1) Pre plnenie úloh Ministerstva zdravotníctva pri starostlivosti o rozvoj lekárskej vedy a o výskumnú činnosť v odbore zdravotníctva je zriadená vedecká rada. Členov vedeckej rady vymenúva minister zdravotníctva z čelných predstaviteľov lekárskej vedy, vynikajúcich odborníkov iných odborov a pracovníkov z praxe.

(2) Hlavné úlohy vedeckej rady Ministerstva zdravotníctva sú:

a) pripravovať vedecké podklady pre celoštátne riadenie zdravotníckej politiky,

b) navrhovať úlohy plánu vedeckovýskumnej činnosti v odbore lekárskej vedy a starostlivosti o zdravie ľudu,

c) starať sa o rozvoj a účelné zameranie zdravotníckej tlače a schvaľovať edičný plán v odbore zdravotníckej literatúry a tématiku zdravotníckych filmov,

d) starať sa o rozvoj Československej spoločnosti Jana Evangelistu Purkyně,

e) navrhovať klinické skúšanie liečiv a odporúčať ich výrobu a uvádzanie do obehu,

f) starať sa o koordináciu a rozvoj medzinárodných stykov a účelnú medzinárodnú deľbu práce na úseku vedeckovýskumnej činnosti v odbore lekárskej vedy a starostlivosti o zdravie ľudu.

(3) Štatút vedeckej rady Ministerstva zdravotníctva schvaľuje vláda.

§ 67

Ministerstvo zdravotníctva sa pri zabezpečovaní vedeckej úrovne riadenia zdravotníctva a pri zvyšovaní odbornej a ideovej úrovne zdravotníckych pracovníkov opiera aj o Československú spoločnosť Jana Evangelistu Purkyně.

PIATA ČASŤ
RIADENIE STAROSTLIVOSTI O ZDRAVIE ĽUDU A ROZHODOVANIE PRI VÝKONE ZDRAVOTNÍCKYCH SLUŽIEB

PRVÁ HLAVA
Riadenie starostlivosti o zdravie ľudu

§ 68
Ústredné orgány

(1) Ministerstvá a ostatné ústredné orgány sú povinné uskutočňovať vo svojej pôsobnosti opatrenia na upevnenie a rozvíjanie zdravia ľudu podľa prvej časti tohto zákona ako nedeliteľnú súčasť riadenia hospodárstva a kultúry.

(2) Ústredné orgány najmä

a) určujú pri plánovaní rozvoja odvetvia menovité úlohy pri starostlivosti o zdravie ľudu, rozhodujú o opatreniach pri starostlivosti o zdravie ľudu, ktoré vyžadujú úpravu plánu alebo rozpočtu presahujúcu možnosti organizácií nimi riadených, pravidelne prerokúvajú zabezpečovanie tejto starostlivosti a vedú podriadené organizácie k tomu, aby iniciatívne robili opatrenia na vytváranie a ochranu zdravých životných podmienok,

b) kontrolujú, ako organizácie plnia svoje povinnosti pri vytváraní a ochrane zdravých životných podmienok, a volajú ich na zodpovednosť pre neplnenie úloh pri starostlivosti o zdravie ľudu.

Ministerstvo zdravotníctva

§ 69

Ministerstvo zdravotníctva rieši v súlade s výsledkami vedeckého poznania a s potrebami spoločnosti zásadné celoštátne otázky zdravotníckej politiky, určuje koncepciu a vytyčuje hlavné smery rozvoja zdravotníctva a dbá o ich zabezpečovanie v pláne rozvoja národného hospodárstva. Za pomoci svojej vedeckej rady stará sa o rozvoj lekárskej vedy a o výskumnú činnosť v zdravotníctve; zabezpečuje pohotové prevádzanie výsledkov vedy do praxe tak, aby zdravotnícke služby sa poskytovali na najvyššej dosiahnuteľnej úrovni.

§ 70

(1) Na zabezpečenie jednotného odborného vedenia starostlivosti o zdravie ľudu i zdravotníctva a na riešenie otázok vyžadujúcich jednotnú celoštátnu úpravu Ministerstvo zdravotníctva najmä

a) odborne riadi zdravotnú výchovu obyvateľstva,

b) odborne usmerňuje starostlivosť o zdravie ľudu, najmä o vytváranie a ochranu zdravých životných podmienok vo všetkých odvetviach, a za tým účelom ustanovuje záväzné zdravotnícke požiadavky, ktoré majú ostatné ústredné orgány zabezpečovať pri svojej riadiacej činnosti,

c) jednotne riadi zdravotníctvo a za tým účelom vydáva záväzné zásady a pokyny pre organizáciu a výkon zdravotníckych služieb a vykonáva dozor nad úrovňou týchto služieb; pritom zabezpečuje, aby vedúci pracovníci sa opierali o sústavné sledovanie a rozbor vývoja zdravotného stavu obyvateľstva i údajov a ukazovateľov o zdravotníckych službách,

d) riadi výchovu a výučbu stredných a nižších zdravotníckych pracovníkov, spolupracuje s Ministerstvom školstva a kultúry v otázkach výchovy a výučby lekárov a farmaceutov, podieľa sa na umiestňovaní absolventov lekárskych a farmaceutických fakúlt, riadi umiestňovanie absolventov zdravotníckych škôl a ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov,

e) vydáva podľa zásad schválených vládou, prípadne Štátnou komisiou pre financie, ceny a mzdy pokyny na vykonávanie mzdovej politiky v zdravotníctve,

f) schvaľuje typové projekty pre výstavbu zdravotníckych zariadení, ako aj investičné úlohy a projekty, ktoré si vyhradí,

g) zabezpečuje jednotné riadenie prípravy zdravotníctva na obranu štátu,

h) stará sa o zdravotnícku spoluprácu s inými štátmi, najmä s krajinami socialistickej sústavy.

(2) Ministerstvu zdravotníctva patrí hlavný odborný dozor nad zdravotníckymi službami v iných odvetviach a ich odborné vedenie.

(3) Ministerstvo zdravotníctva vykonáva svoju právomoc v úzkej súčinnosti s krajskými národnými výbormi.

(4) Ministerstvu zdravotníctva pomáhajú pri plnení jeho úloh vedeckovýskumné a vývojové pracoviská, ústavy pre ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov a odborné poradné sbory.

§ 71

(1) Na odborné usmerňovanie starostlivosti o vytváranie a ochranu zdravých životných podmienok je ustanovený na Ministerstve zdravotníctva ako orgán hygienickej služby hlavný hygienik Československej socialistickej republiky, ktorého na návrh ministra zdravotníctva vymenúva a odvoláva vláda. Zástupcom hlavného hygienika Československej socialistickej republiky je hlavný hygienik pre Sovensko, ktorého vymenúva a odvoláva na návrh povereníka Slovenskej národnej rady pre zdravotníctvo a po vyjadrení hlavného hygienika Československej socialistickej republiky Predsedníctvo Slovenskej národnej rady. Minister zdravotníctva môže vymenovať ďalších zástupcov hlavného hygienika Československej socialistickej republiky.

(2) Hlavnému hygienikovi Československej socialistickej republiky patrí

a) vydávať všeobecne záväzné smernice na uskotočnenie hygienických a epidemiologických zásad,

b) spolupracovať s ústrednými orgánmi i so spoločenskými organizáciami na zabezpečení ich úloh pri vytváraní a ochrane zdravých životných podmienok, vyžadovať od nich, aby v rámci svojej pôsobnosti robili účinné opatrenia na zvyšovanie hygienickej úrovne odvetví, a dozerať na to, ako plnia tieto svoje úlohy,

c) podávať záväzné posudky podľa § 4; dávať súhlas na výrobu, dovoz a použitie sér, očkovacích látok a biologických diagnostických prípravkov,

d) vykonávať alebo zabezpečovať dozor v závodoch a zariadeniach, v ktorých je to potrebné s ohľadom na ich význam alebo spôsob prevádzky, a dávať záväzné pokyny na odstránenie zistených závad v takýchto závodoch,

e) riadiť, prípadne vykonávať opatrenia proti vzniku a šíreniu prenosných chorôb z povolania, ktoré sa majú vykonávať celoštátne alebo na území niekoľkých krajov, a ustanoviť mimoriadne opatrenia pri epidémii,

f) riadiť a pokiaľ je to potrebné aj vykonávať opatrenia na zdravotnícku ochranu štátnych hraníc.

(3) Hlavný hygienik Československej socialistickej republiky riadi v zásadných otázkach činnosť nižších orgánov hygienickej služby, kontroluje ich, pomáha im pri zabezpečovaní odbornej úrovne práce a dáva im príkazy a pokyny vo veciach celoštátneho dosahu.

§ 72

(1) Na zabezpečenie celoštátneho dozoru na opatrenia na ochranu prírodných liečebných kúpeľov a prírodných liečivých zdrojov a na ich využitie je na Ministerstve zdravotníctva zriadený Inšpektorát kúpeľov a žriediel; na Povereníctve Slovenskej národnej rady pre zdravotníctvo môže sa zriadiť Inšpektorát kúpeľov a žriediel pre Slovensko. Inšpektorátu kúpeľov a žriediel patrí najmä

a) sledovať hydrologické, klimatické, geologické a vegetačné pomery z hľadiska potrieb rozvoja kúpeľníctva a pripravovať opatrenia potrebné na ochranu prírodných liečebných kúpeľov a prírodných liečivých zdrojov,

b) dozerať na dodržiavanie kúpeľných štatútov a opatrení na ochranu prírodných liečebných kúpeľov a prírodných liečivých zdrojov,

c) vykonávať vyšetrenia a podávať návrhy alebo záväzné posudky pri vyhlasovaní miest za kúpeľné, pri vyhlasovaní prírodných zdrojov za liečivé, pri vypracovaní kúpeľných štatútov, pri určovaní ochranných pásiem a iných ochranných opatrení, pred schválením územných plánov, vydaním územných rozhodnutí a schválením projektov týkajúcich sa kúpeľného miesta alebo ochranného pásma,

d) pripravovať vymedzenie ochranných pásiem a ustanovovať nevyhnutné dočasné opatrenia.

(2) Pracovníci Inšpektorátu kúpeľov a žriediel postupujú pri plnení svojich úloh v organizáciách podliehajúcich hlavnému dozoru štátnej banskej správy v úzkej súčinnosti s jej orgánmi.

§ 73
Slovenská národná rada

Slovenská národná rada sa zúčastňuje na vykonávaní tohto zákona. Pôsobnosť Slovenskej národnej rady a jej orgánov pri plnení úloh vyplývajúcich z tohto zákona upraví zákon Slovenskej národnej rady.

Národné výbory

§ 74

(1) Národné výbory vo svojich územných obvodoch riadia podľa predpisov o národných výboroch a podľa tohto zákona a predpisov podľa neho vydaných starostlivosť o zdravie ľudu a uskutočňujú opatrenia na stály rozvoj tejto starostlivosti vo všetkých odvetviach národného hospodárstva a kultúry.

(2) Národné výbory sa pri plnení svojich úloh uvedených v predchádzajúcom odseku riadia aj zásadnými smernicami a pokynmi Ministerstva zdravotníctva, aby potreby obyvateľstva v obvode ich pôsobnosti sa zabezpečovali v súlade s celoštátnymi záujmami; úlohy plnia za pomoci zdravotníckych zariadení, ktoré riadia, odborníkov a odborných poradných sborov a za účasti pracujúcich.

§ 75

(1) Na odborné usmerňovanie starostlivosti o vytváranie a ochranu zdravých životných podmienok sú na okresných a krajských národných výboroch ustanovení ako orgány hygienickej služby okresní a krajskí hygienici.

(2) Okresnému hygienikovi patrí

a) spolupracovať s ostatnými orgánmi a zložkami národného výboru a so zložkami hospodárskych a kultúrnych organizácií na ich úlohách pri vytváraní a ochrane zdravých životných podmienok a dozerať, ako jednotlivé odvetvia a organizácie plnia v rámci svojej pôsobnosti tieto úlohy,

b) podávať záväzné posudky podľa § 4,

c) riadiť, vykonávať a zabezpečovať hygienický dozor a dávať záväzné pokyny na odstránenie zistených závad, včítane zákazu určitej činnosti a príkazu na zničenie zdravotne závadných požívatín a iných výrobkov alebo na ich použitie pre iné účely,

d) riadiť a pokiaľ je to potrebné aj vykonávať a zabezpečovať opatrenia proti vzniku a šíreniu prenosných chorôb a chorôb z povolania a ustanoviť mimoriadne opatrenia pri epidémii,

e) riadiť a pokiaľ je to potrebné aj vykonávať a zabezpečovať opatrenia na zdravotnícku ochranu štátnych hraníc.

(3) Krajský hygienik plní úlohy uvedené v odseku 2 vo veciach presahujúcich okresný význam alebo v prípadoch, posúdenie ktorých nemožno zabezpečiť v okrese.

(4) Krajský hygienik riadi a kontroluje činnosť okresných hygienikov, pomáha im pri zabezpečovaní odbornej úrovne práce a dáva im príkazy a pokyny vo veciach krajského dosahu.

§ 76
Osobitné oprávnenia orgánov a pracovníkov

(1) Orgány hygienickej služby a pracovníci Inšpektorátu kúpeľov a žriediel sú oprávnení pri plnení svojich úloh vstupovať do všetkých závodov, zariadení a objektov, odoberať v potrebnom množstve a rozsahu vzorky pre vyšetrovanie a požadovať potrebné doklady a údaje.

(2) Ustanovenie odseku 1 sa vzťahuje aj na odborných pracovníkov poverených hlavným hygienikom Československej socialistickej republiky výkonom oprávnení uvedených v § 71 ods. 2 písm. d) až f), na odborných pracovníkov hygienických staníc poverených krajskými a okresnými národnými výbormi výkonom oprávnení uvedených v § 75 ods. 2 písm. c) až e) a na obvodných lekárov, prípadne i ďalších lekárov, pokiaľ plnia úlohy uvedené v § 16 ods. 2.

DRUHÁ HLAVA
Rozhodovanie pri výkone zdravotníckych služieb

§ 77

(1) Zdravotnícke zariadenia alebo komisie na to určené podľa predpisov vydaných na vykonanie tohto zákona sú oprávnené v rámci svojej pôsobnosti rozhodovať o právach a povinnostiach občanov, ktoré vznikajú v súvislosti s poskytovaním zdravotníckych služieb.

(2) Ak sa občan nazdáva, že rozhodnutie alebo opatrenie urobené v súvislosti s poskytovaním zdravotníckych služieb včítane rozhodnutia alebo opatrenia urobeného v posudkovej činnosti je nesprávne, môže podať návrh na preskúmanie vedúcemu zdravotníckeho zariadenia. Návrh na preskúmanie môže podať aj príslušný orgán Revolučného odborového hnutia, výrobného družstva alebo jednotného roľníckeho družstva. Ak vedúci zdravotníckeho zariadenia nevyhovie návrhu, predloží ho ako odvolanie odvolaciemu orgánu; ak ide o zariadenie začlenené do ústavu národného zdravia, vedúci zariadenia predkladá odvolanie prostredníctvom riaditeľa tohto ústavu, ktorý mu môže aj sám vyhovieť.

(3) O odvolaní proti rozhodnutiu, ktorým sa odmietlo prijatie dieťaťa do územných jaslí, rozhoduje príslušný miestny (mestský) národný výbor po prerokovaní s riaditeľom okresného ústavu národného zdravia. O odvolaní proti rizhodnutiu alebo opatreniu ústavu národného zdravia rozhoduje národný výbor, ktorý tento ústav riadi. O odvolaniach proti rozhodnutiam alebo opatreniam zariadení riadených ústrednými orgánmi rozhodujú tieto orgány.

(4) Návrh na preskúmanie podľa odseku 2 môže občan podať do 15 dní, vo veciach dočasnej pracovenj neschopnosti do troch dní odo dňa, keď mu bolo rozhodnutie alebo opatrenie oznámené alebo doručené.

(5) Inak patrí o rozhodovaní pri výkone zdravotníckych služieb ustanovenie o správnom konaní.

(6) Pre posúdenie prípadov, pri ktorých vznikli pochybnosti, či sa pri výkone zdravotníckych služieb dodržal správny postup, prípadne či sa ublížilo na zdraví, zriaďujú sa pri krajských národných výboroch a pri Ministerstve zdravotníctva znalecké komisie. Podrobnosti ustanovia predpisy vydané na vykonanie tohto zákona.

ŠIESTA ČASŤ
SPOLOČNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 78

(1) Náhradu nákladov a škôd vzniknutých plnením povinností pri starostlivosti o zdravie ľudu, najmä vykonávaním nariadených hygienických a protiepidemických opatrení a opatrení na ochranu prírodných liečebných kúpeľov a prírodných liečivých zdrojov alebo odberom vzoriek na tieto účely, prípadne príspevok na krytie takýchto nákladov alebo škôd poskytuje štát, len ak to ustanovujú predpisy vydané podľa tohto zákona alebo iné predpisy.*)

(2) O náhrade škody vzniknutej pri poskytovaní zdravotníckych služieb platia ustanovenia Občianskeho zákonníka; aj keď povinnosť na náhradu škody nevznikla, môže štát v mimoriadnych prípadoch hodných osobitného zreteľa poskytnúť poškodenému príspevok.

(3) Predpisy vydané na vykonanie tohto zákona ustanovia, kedy sa škoda na zdraví spôsobená očkovaním nariadeným pre určité skupiny pracovníkov vzhľadom na povahu ich pracovných úloh považuje za pracovný úraz.

§ 79

(1) Úlohy ustanovené na ochranu zdravia ľudu inými predpismi v súvislosti s ochranou iných spoločenských záujmov sú povinné orgány a organizácie určené takýmito predpismi plniť podľa zásad tohto zákona a v úzkej vzájomnej spolupráci s orgánmi a zariadeniami v ňom uvedenými. To sa týka najmä ochrany zdravia podľa pracovnoprávnych predpisov (predovšetkým na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci), predpisov o využití nerastného bohatstva, o vodnom hospodárstve, o veterinárnej starostlivosti a o štátnej poľnohospodárskej, potravinárskej a obchodnej inšpekcii. Orgány ustanovené v týchto predpisoch a zdravotnícke orgány úzko

spolupracujú. Spôsob tejto spolupráce sa podrobne vymedzuje dohodou zúčastnených ústredných orgánov.

(2) Predpisy upravujúce podrobnejšie úlohy uvedené v odseku 1 a technické normy, pokiaľ sa týkajú starostlivosti o zdravie ľudu podľa tohto zákona, vydávajú sa po dohode s Ministerstvom zdravotníctva.

(3) Pokiaľ pri rozhodovaní o záujmoch chránených inými predpismi riešia orgány podľa nich zriadené aj súvisiace otázky starostlivosti o zdravie ľudu podľa tohto zákona, najmä zabezpečenie zdravých životných podmienok, vydávajú svoje rozhodnutia po dohode s orgánmi príslušnými podľa tohto zákona, prípadne v súlade s ich záväzným posudkom. Táto zásada platí aj vtedy, ak orgány podľa tohto zákona pri opatreniach pri starostlivosti o zdravie ľudu rozhodujú zároveň o ochrane súvisiacich záujmov podľa iných predpisov. Na rozhodnutie je príslušný vždy orgán, do pôsobnosti ktorého spadá ochrana prevažujúceho záujmu.

(4) Orgány a organizácie uvedené v tomto zákone, pokiaľ plnia úlohy výroby, zásobovania a výdaja liečiv a zdravotníckych potrieb pre účely veterinárnej starostlivosti, postupujú podľa zásad ustanovených Ministerstvom zdravotníctva po dohode s Ministerstvom poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a v spolupráci s príslušnými orgánmi a zariadeniami veterinárnej starostlivosti.

(5) Pôsobnosť Ministerstva poľnohospodárstva a lesného hospodárstva podľa zákona č. 66/1961 Zb. o veterinárnej starostlivosti, najmä vo veciach tlmenia nákaz a iných hromadných ochorení zvierat a pri výrobe, dovoze a distribúcii veterinárnych biopreparátov, a pôsobnosť odborne spôsobilých veterinárnych pracovníkov pri zabezpečovaní zdravotnej nezávadnosti potravín a surovín živočíšneho pôvodu včítane prehliadky jatočných zvierat a mäsa je nedotknutá.

§ 80

(1) Organizáciu a výkon zdravotníckych služieb v ozbrojených silách a bezpečnostných sboroch upravujú príslušní ministri obdobne podľa zásad tohto zákona.

(2) Hygienickú a protiepidemickú službu v ozbrojených silách a bezpečnostných sboroch vykonávajú ich príslušné orgány.

(3) Ak na zabezpečenie starostlivosti o zdravie ľudu sú potrebné opatrenia všeobecnej povahy alebo ich jednotné vykonávanie, postupujú orgány ozbrojených síl a bezpečnostných sborov v úzkej súčinnosti s orgánmi štátnej zdravotnej správy. Ak ide o zamedzenie vzniku a šírenia prenosných chorôb, orgány ozbrojených síl a bezpečnostných sborov urobia vo svojej pôsobnosti potrebné opatrenia v súlade so všeobecnými opatreniami nariadenými orgánmi hygienickej služby.

(4) Súčinnosť orgánov ozbrojených síl a bezpečnostných sborov a orgánov štátnej zdravotnej správy pri vykonávaní tohto zákona upravia ministerstvá zdravotníctva, národnej obrany a vnútra.

(5) Organizáciu a výkon zdravotníckych služieb na železniciach upraví minister dopravy po dohode s ministrom zdravotníctva.

§ 81

Na dovŕšenie obsahovej a organizačnej jednoty zdravotníctva môže vláda po vytvorení potrebných predpokladov začleniť do jednotnej zdravotníckej sústavy niektoré zdravotnícke služby riadené dosiaľ inými ústrednými orgánmi než Ministerstvom zdravotníctva a pritom upraviť aj ich organizáciu, vykonávanie a riadenie. Do času, kým tak vláda urobí, postupuje sa podľa doterajších predpisov.

§ 82

Vláda vydá nariadením predpisy o jedoch a látkach škodlivých zdraviu. Predpisy vydané na vykonanie tohto zákona upravia aj otázky pohrebníctva.

§ 83

(1) Zrušujú sa

1. zákon č. 271/1949 Zb. o výrobe a distribúcii liečiv;
2. zákon č. 170/1950 Zb. o zdravotníckych povolaniach;
3. zákon č. 103/1951 Zb. o jednotnej preventívnej a liečebnej starostlivosti v znení zákonného opatrenia č. 64/1955 Zb., zákona č. 17/1957 Zb. a zákona č. 78/1959 Zb.;
4. zákon č. 4/1952 Zb. o hygienickej a protiepidemickej starostlivosti v znení zákona č. 18/1957 Zb.;
5. zákon č. 43/1955 Zb. o československých kúpeľoch a žriedlach;
6. vládne nariadenie č. 24/1951 Zb. o lekároch;
7. vládne nariadenie č. 25/1951 Zb. o dentistoch;
8. vládne nariadenie č. 77/1951 Zb. o stredných zdravotníckych pracovníkoch;
9. vládne nariadenie č. 14/1952 Zb. o nižších zdravotníckych pracovníkoch;
10. vládne nariadenie č. 44/1952 Zb. o lekárnikoch;
11. vládne nariadenie č. 51/1952 Zb. o poskytovaní preventívnej a liečebnej starostlivosti vojenským a vojnovým poškodencom a obetiam vojny a fašistickej perzekúcie;
12. nariadenie ministra zdravotníctva č. 37/1950 Zb. o zabezpečení výroby a dovozu hodnotných liečiv;
13. nariadenie ministra zdravotníctva č. 5/1952 Zb. o dobrovoľných darcoch krvi;
14. nariadenie ministra zdravotníctva č. 11/1953 Zb. o zdravotných obvodoch;
15. nariadenie ministra zdravotníctva č. 87/1953 Zb. o hygienickej a protiepidemickej ochrane vody;
16. nariadenie ministra zdravotníctva č. 24/1954 Zb. o hygienickej a protiepidemickej ochrane vzduchu;
17. nariadenie ministra zdravotníctva č. 25/1954 Zb. o hygienickej a protiepidemickej ochrane pôdy;
18. nariadenie ministra zdravotníctva č. 8/1955 Zb. o pohrebníctve;
19. nariadenie ministra zdravotníctva č. 40/1955 Zb. o boji proti prenosným chorobám;
20. nariadenie ministra zdravotníctva č. 42/1956 Zb. o hygienickej ochrane práce.

(2) Zákonné opatrenie č. 23/1955 Zb. o jedoch a látkach škodlivých zdraviu sa zrušuje dňom, ktorý ustanoví vláda nariadením podľa § 82.

§ 84

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. júlom 1966.

Novotný v. r.

Lastovička v. r.

Lenárt v. r.

*) Podľa § 116 Občianskeho zákonníka je osobou blízkou príbuzný v rade priamom, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa považujú za osoby navzájom sebe blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu.

*) Zákonníky: č. 40, 19/1964 Zb. Zákony: č. 27/1950 Zb., č. 54/1956 Zb., č. 103/1964 Zb. Vládna vyhláška: č. 40/1963 Zb.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.